

ВЯРАТА В СВЕТА ТРОИЦА И ХРИСТИЯНСКИЯТ ЖИВОТ

Истината за Бога като Света Троица — общност на Три Личности, винаги се е осъществявала в живота на Църквата по троен начин: в Кръщението, в Евхаристията и в богословието.

Кръщението — раждане за живот в Света Троица

Първият начин е кръщелното (= баптизъм) свидетелство на вярата в Света Троица в светото тайнство Кръщение. Кръщението се нарича и ново раждане (раждане свихе — срв. *Йоан. 3:3*), или ново сътворяване (*нова твар — 2 Кор, 5:17*). И докато при първото сътворяване на човека Троицният Бог само е загатнат, понеже „Троицата се е отобразила като в сянка“¹⁶², то при новото сътворяване в Кръщението призовава се в пълнота цялата Света Троица: Отец, Син и Свети Дух¹⁶³. Не можеш да станеш участник в новия, вечен живот без изповядването на Бога като Света Троица, това е необходимото условие за пристъпване към светото тайнство Кръщение.

Тази практика следва вярата на ранната Църква, която е свързвала Кръщението с Христовите думи от края на Евангелието според Матей: *идете, научете всички народи, като ги кръщавате в името на Отца и Сина и Светаго Духа (Мат. 28:19)*. Свидетелството на вярата в Света Троица според св. Василий Велики е основано върху „преданието на спасителното Кръщение“¹⁶⁴ и извира от това свето тайнство, „защото както вярваме в Отца и Сина и Светия Дух, така и се кръщаваме в Отца и Сина и Светия Дух“¹⁶⁵. Благодатта на Света Троица приета в Кръщението действа в съгласие с извършването на Божиите заповеди, защото по думите на св. Максим Исповедник „Божественият Логос присъства тайнствено във всяка от Своите заповеди, а Бог Отец цял и неделим се намира по природа в целия Свой Логос. Онзи, който приема божествената заповед и я извършва, приема в себе си Божия Логос, Който се намира в нея, а който е приел Логоса чрез Него и в Него едновременно е приел и Светия Дух. Защото се казва: *който приема, когото аз пратя, Мене приема; а който приема Мене, приема Оногова, Който Ме е пратил (Йоан. 13:20)*. Който приеме заповедта и я изпълни, следователно е приел и има тайнствено в себе си Света Троица“¹⁶⁶.

Евхаристийното преживяване на вярата в Света Троица

Вторият начин на опитно преживяване на вярата в Света Троица е евхаристийното свидетелство чрез принасянето на света на Бога и неговото осветяване в Евхаристията. Литургията започва с думите *Благословено е царството на Отца и Сина и Светия Дух* и в тези думи е смисълът на християнския живот, защото изповядването и призоваването Името на Света Троица дава на вярващите възможност и надежда за участие в божествения живот.

Самото устройство на Евхаристията отобразява присъствието на Света Троица. В Евхаристията епископът е икона на Сина Божий и Той се моли на Бог Отец, а събраните около епископа християни създават общността на Светия Дух. Думите на апостол Павел: *Благодатта на Господа нашего Исуса Христа, и любовта на Бога и Отца, и общуването на Светаго Духа да бъдат с всички вас. Амин (2 Кор. 13:13)*, които свидетелстват за изповядването на Света

Троица в апостолския период, са били първоначалната евхаристийна формула в ранната Църква, а днес също заемат важно място в светата Литургия.

Богословското свидетелство за вярата в Света Троица

Третият начин на проявяване на вярата в Единия Троичен Бог е богословското свидетелство. И в теоретичен план Църквата чрез най-видните си богослови е изразявала онова, което е живяла, обяснявала е и е тълкувала онова, което е проявявала със своя живот. Подчертано богословски характер имат всички новозаветни писания и на първо място Евангелието според Йоан и посланията на апостол Павел. Като следват вярата на апостолите и на пророците великите богослови на Църквата, особено място сред които заемат кападокийските свети отци, са изразили в своите съчинения библейската вяра в Света Троица и тези съчинения са богословската основа на християнското изповедание.

Личното съществуване на Бога — причина за свободното съществуване на човека

Първата и най-важна последица от вярата в Бога като Света Троица се проявява в плана на нашето лично съществуване. Ако Бог съществува от вечност не като самотна монада, а като Бог, чието битие е тъждествено с общението на Трите Личности, то човекът като битие, създадено *по образ и подобие Божие*, има възможност да не съществува като самотен индивид, тъй като е призван за единство с другите личности и преди всичко — с Троичния Бог като извор на всяко битие и общение.

Бог съществува от вечност съгласно принципа на единсъщието, така че Личностите на Света Троица съществуват като взаимно се проникват в любовта. Този принцип на Божието съществуване Синът Божий по благоволения на Отца и с благодатното съдействие на Светия Дух е внесъл по непосредствен начин в нашата природа, като е станал човек. От времето на Въплъщението Божественият живот става достъпен за хората в Тялото Христово. Оттогава и в цялата вечност всеки, който признае Христос за Бог, *дошъл в плът* (2 Йоан. 1:7), в Църквата като Тяло Христово може да бъде участник на Божествения живот на Света Троица и да стане бог по благодат.

Вярата в Света Троица и молитвеният живот

Важно е да се подчертае, че вярата в Света Троица се запазва в нашия молитвен живот. В молитвата не се обръщаме към Бога като към някаква безлична монада, а винаги като имаме предвид, че Бог е Личност. Когато кажем *Боже*, имаме предвид Отец, а с това и Сина и Светия Дух. Следователно обръщането към една от Личностите на Троицата винаги предполага обръщане към цялата Света Троица. Всяка обобщена молитва към Бога е безлична и откъсната от богоустановения начин на живот в Църквата и противоречи на троичното богословие. С нея се накърнява истината за Бога като общност на Три Личности. Също така всяко обръщане към Отца, в което се изключват Синът и Светият Дух, означава разделяне на Света

Троица. От това следва, че в живота на Църквата не трябва да се забравя правилото: молитвата към Бог Отец отправяме винаги чрез Сина в Светия Дух.

Последователното изповядване на вярата в Света Троица се изразява в отношенията с инославните, особено когато се постави въпросът за общата молитва с тях. Инославните

монотеисти посочват като причина за общата молитва с православните вярата в Единия Бог. Под един Бог обаче те разбират една безлична божествена същност, а вярата в Света Троица или няма значение, или остава на втори план¹⁶⁷. Както вече беше казано, за православните вярата в единия Бог е вяра в Бог Отец, а с това — и в цялата Света Троица. Затова от позицията на вярата на Църквата и на богословието на светите отци, участието на православни в общи молитви с инославни е недопустимо.